

Statistik om akutmottagningar, väntetider och besök 2020

Antalet besök på akutmottagningar bland personer 19 år eller äldre minskade från över 1,8 miljoner besök år 2019 till 1,6 miljoner besök år 2020. Tid till läkare minskade med 8 minuter till 50 minuter. Vistelsetiden på landets akutmottagningar minskade marginellt jämfört med 2019. Hälften av besöken under 2020 varade längre än 3 timmar och 38 minuter.

Färre besök och kortare väntetid 2020

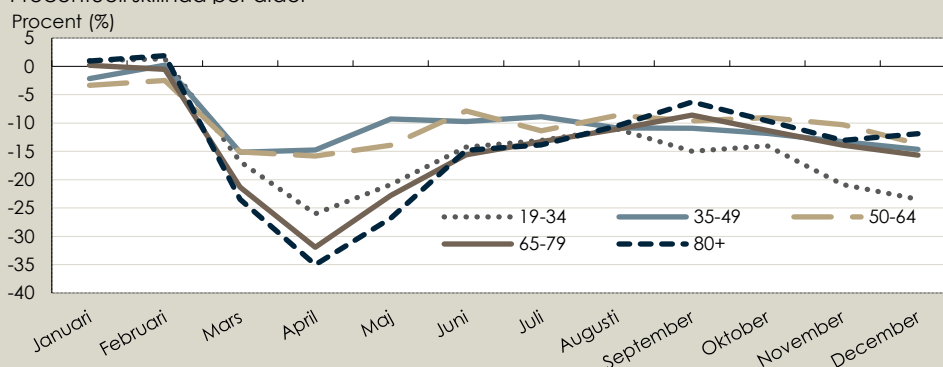
Antalet besök på akutmottagningar i åldrarna 19 år eller äldre minskade mellan 2019 och 2020 med 13 procent till 1,6 miljoner besök år 2020¹. Av dessa besök stod personer 80 år eller äldre för 18 procent (knappt 300 000 besök).

Tydligast nedgång av antal besök i april

Störst var minskningen av antal besök i april, 26 procent följt av mars och maj, 19 procent. Minskningen skedde samtidigt som covid-19 pandemin bröt ut. Störst var minskningen bland personer i åldersgrupperna 65–79 år respektive 80 år eller äldre (se figur 1). Bland personer i åldern 35–49 år och 50–64 år ses inte samma tydliga nedgång under våren 2020 och nedgången under året var 10 procent för dessa grupper. I jämförelse var nedgången under året 14 procent bland de i åldern 65 år och äldre såväl som bland 19–34-åringar. Störst var nedgången bland äldre kvinnor.

Figur 1. Antal besök per månad på akutmottagning 2020 jämfört med 2019

Procentuell skillnad per ålder

Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Tidigare år, 2016–2019 fanns det ett mönster med en minskning av antal besök i åldersgrupperna 19–34 år och 35–49 år i riket, medan de äldre åldersgruppernas besöksmönster inte förändrades lika tydligt.

¹ En omorganisation vid Norra Älvsborgs länsjukhus och Uddevalla sjukhus (NUS) i Västra Götaland har medfört att en stor del av akutmottagningsbesöken 2020 har rapporterats som akuta besök vid annan akutverksamhet. På grund av detta och för att kunna göra jämförelser mellan 2019 och 2020 exkluderas NUS ur statistiken för båda åren.

Störst minskning av antal akutbesök i Gävleborg

Regionerna med störst relativ minskning av antal besök 2020 var Gävleborg, 18 procent och Stockholm, 17 procent. På flera av de stora sjukhusen, Akademiska sjukhuset i Uppsala, Sahlgrenska universitetssjukhuset i Västra Götaland samt Capio Sankt Görans sjukhus, Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge och Nya Karolinska i Stockholm minskade antalet besök med mellan 17 och 21 procent. Norrtälje sjukhus i region Stockholm hade 2020 en halvering av antal besök men vid detta sjukhus öppnades i januari 2020 en närakut som troligen tagit över en betydande del av besöken som tidigare skett på akutmottagningen.

Orsaker till minskningen av antal akuta besök och väntetider

Socialstyrelsen publicerade i juni 2020 faktabladet "Effekter av covid-19 på hur patienter besöker somatiska akutmottagningar". Där kartlades sambandet mellan förändringen av antal besök i förhållande till covid-19-pandemin under tidsperioden v.2 till v.20 2020. Ett antal förklaringsfaktorer till minskningen av akutbesök framfördes.

Det uppföljande faktabladet "Analys av hur patienter besöker somatiska akutmottagningar under och efter första covid-19-vågen" omfattar tiden t.o.m. v.44. Faktabladet innehåller bland annat en diskussion runt bakomliggande orsaker till den minskning av väntetider som skedde år 2020.

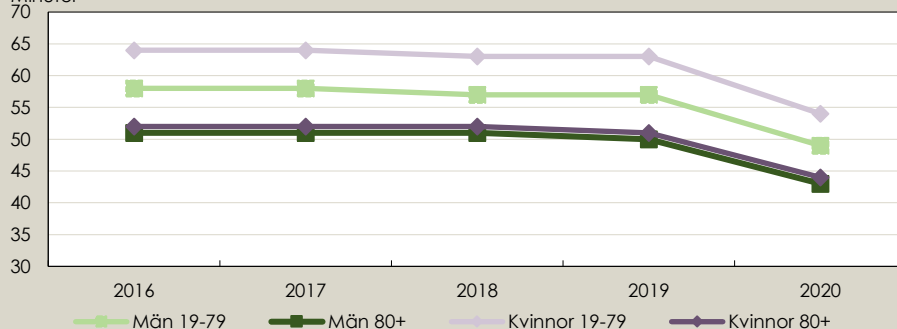
Kortare väntetid till läkare 2020

Väntetiden till bedömning av läkare minskade tydligt 2020. Medianen² minskade från 58 minuter år 2019 till 50 minuter år 2020. Tidigare år låg medianväntetiden stabilt på 58–59 minuter. Väntetiden till bedömning av läkare är längre för kvinnor än för män, framförallt i åldern 19–79 år.

Figur 2. Tid till läkare på akutmottagningar 2016–2020

Median för väntetid till läkare per ålder och kön

Minuter

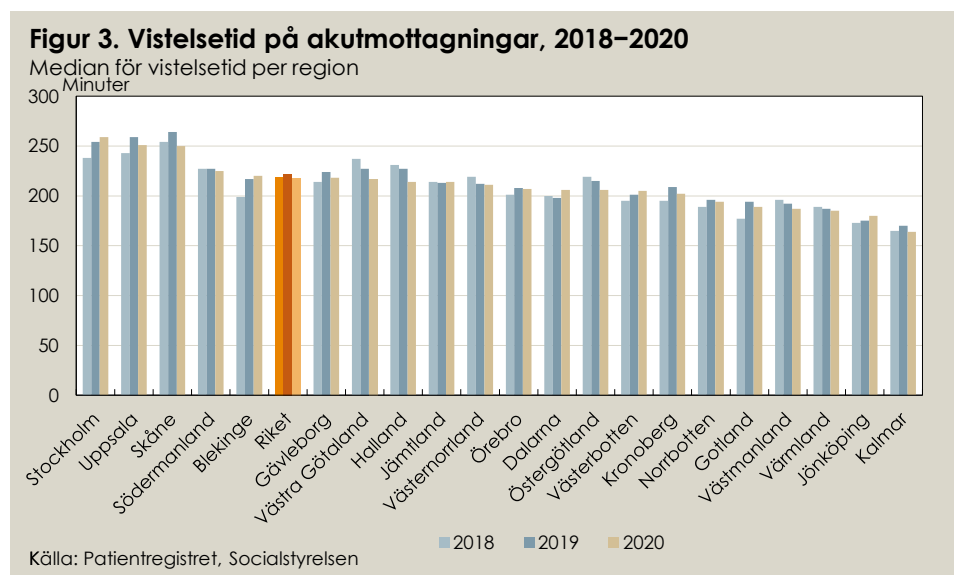
Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

² Medianen är den mittersta observationen i en fördelning vilket innebär att hälften av observationerna ligger under medianen och hälften ligger över medianen. Fördelen med ett mått som medianen är att det inte är känsligt för extremvärden vilket ett medelvärde kan vara.

Geografiskt skiljer sig väntetiden markant åt mellan olika akutmottagningar i landet, från 18 minuter på Kiruna sjukhus och Piteå Älvdals sjukhus i Norrbotten till 1 timme och 36 minuter på Södersjukhuset i Stockholm. Södersjukhuset har den största tidsmässiga minskningen av väntetid till läkarbedömning med 27 minuter.

Total vistelsetid marginellt lägre 2020

Hälften av besöken på akutmottagningarna 2020 varade längre än 3 timmar och 38 minuter (median för total vistelsetid). Det är en minskning med 4 minuter jämfört med 2019. Den totala vistelsetiden minskade i 15 av landets 21 regioner och på knappt 60 procent av akutmottagningarna. De tio procent av akutbesöken som hade de längsta vistelsetiderna (90:e percentil för total vistelsetid) pågick längre än 7 timmar och 39 minuter, vilket är 18 minuter kortare än 2019.

Vistelsetiden är generellt längre i storstadsregionerna än i övriga riket. Södersjukhusets akutmottagning i Stockholm hade den längsta medianvistelsetiden i landet med 5 timmar och 59 minuter. Störst ökning, 22 minuter hade Gällivare sjukhus i Norrbotten som trots det är ett av sjukhusen med kortast medianvistelsetid. Akutmottagningen med kortast vistelsetid under 2020 är Oskarshamns sjukhus i region Kalmar med en vistelsetid på 2 timmar och 15 minuter.

Äldre och kvinnor vistas längre på akuten

Äldre patienter vistas längre tid på akutmottagningen än yngre patienter. Skillnaden återfinns för alla fem år som ingår i faktabladet (2016–2020). Hälften av besöken för patienter i åldern 80 år eller äldre varade under år 2020 längre än 4 timmar och 7 minuter, vilket är 36 minuter längre än motsvarande för patienter i åldern 19–79 år. Bland patienter 80 år eller äldre pågick var tionde besök längre än 8 timmar och 12 minuter, en minskning med 25 minuter jämfört med 2019. Det innebär att det i Sverige i genomsnitt per dygn är 80 patienter 80 år eller äldre som vistas på akuten längre än 8 timmar och 12 minuter.

I region Jämtland hade kvinnor och män i åldern 80 år och äldre samma totala medianvistelsetid. I samtliga övriga regioner i alla åldersgrupper var vistelsetiden längre för kvinnor än män. På sjukhusnivå var det endast på Södertälje sjukhus i region Stockholm som den totala vistelsetiden var längre bland män än kvinnor under 2020.

Skillnaden i vistelsetid och väntetid mellan olika grupper, till exempel mellan kön och åldersgrupper, kan bero på ett flertal olika orsaker. Det kan till exempel bero på att grupperna har olika sjukdomspanoraman och olika medicinsk allvarlighetsgrad när patienten kommer till akuten.

Mer information

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:

https://sdb.socialstyrelsen.se/if_avt_manad/

Vad betyder akut?

Med akut sjukdom eller skada avses plötsligt inträdande, hastigt förlöpande sjukdom eller plötsligt åsamkad skada. Akut omhändertagande avser patienter som kräver omedelbar behandling i öppenvård eller inskrivning i slutenvård.

Vilken typ av akutmottagningar ingår i statistiken?

I detta faktablad och i databasen publiceras statistik över besök på sjukhusbundna akutmottagningar med två eller fler samlokaliserade somatiska specialiteter. Statistiken påverkas av olikheter i hur regionerna organiserar sin akutsjukvård, och av befolkningssammansättningen.

Varför ingår inte patienter som är 18 år eller yngre i statistiken?

Organiseringen av akutsjukvården för barn och unga varierar vid olika sjukhus och mellan regioner. Därför går det inte att jämföra statistik mellan olika sjukhus och regioner om barnbesök inkluderas. Även 18-åringar exkluderas från denna statistik då de i vissa fall kan besöka barnakuten.

Barnakuter rapporterar inte tidpunkter.

Kvalitet

Ett fåtal akutmottagningar och regioner har haft svårigheter att rapportera in tidpunkter och ingår inte i statistiken. Läs mer om det i bilagan här:

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikamnen/vantetider-och-besok-vid-sjukhusbundna-akutmottagningar/>

Kontakt:

Pernilla Fagerström (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: patientregistret@socialstyrelsen.se

Mats Granberg (sakkunnig)

075-247 36 60

mats.granberg@socialstyrelsen.se